

ČESKOSLOVENSKÝ DENNÍK

ЧЕХОСЛОВАЦКІЙ ДНЕВНИК

Naše evakuace.

Telegram ministra Beneše.

Naše úřady došly tento telegram: „Uspořádání návratu do vlasti je definitivně stanoveno. První anglická loď pro 2500 lidí má přibýti 16. prosince t. r. do Vladivostoku. Beneš.“

Skok do tmy.

Krise strany socialistů revolucionářů, ještě loni v létě nejmenší strany ruské, je nepočybná. Již loni byly v ní tři směry (levice — Černov, střed — Kerenský, pravice — Savinkov) a nyní, na území Sibíře bude strana pomalu opouštěna většinou své mládeže. Nedspěch samarské vlády i Direktorie nemohl ovšem zůstat bez následků ve straně; jenže ty následky, které nyní pozorujeme, jsou hotovým „kokem do tmy“.

Eseři na území Sibíře vytvořili „Sibirskoje objedinenije strany s. r.“, jež řídil „Sibirskij k ajevoj komitet“. První skupina nespokojených ve straně se odtrhla letos v létě a vytvořila „Sibirskij sojuz s. r.“. Její programový leták jsem podrobně probral v ČSD č. 458. dne 10. srpna.

Jedná se o krajně levý směr eserský, který obviňuje vedení strany ze socialšovinismu, oportunismu, který volá k všennárodnímu povstání, svržení Kolčaka a ku všesárovnímu hlasování zde i v sovětském Rusku, jež rozhodne o zastavení občanské války a formě nové vlády. Zatím se má nová vláda svěřit komitétu členů ústavod. sněmu, „pokud zůstaní věrni své povinnosti k voličům“. Tehdy proběhla vedení strany v Irkutském „Našem Děle“ č. 181, že vylučuje tyto odstěpence ze strany.

Nyní však došlo k novému rozkolu. Ve straně vytvořila se „Autonomnaja sibirskaja grupa s. r.“, která ve své proklamaci, datované v měsíci říjnu, ale dle všeho vyrobené až v listopadu, jde ideově mnohem dále než předešlí kacíři. Přistupuje totiž úplně na třídní stanovisko a na diktaturu proletariátu, a v důsledku toho veřejně odmítá heslo ústavodárného shromáždění, jež strana eserů vždy tak vroceně a tvrdě již hájila!

Jediným důvodem pro tento neslýchaný ideový skok do tmy je skupině „fakt sociální revoluce v mezinárodním měřítku, vznik fronty kapitálu a fronty práce, mezi nimiž nemůže být nějaké dohody“. Loni prý byla strana komunistická (t. j. bolševická) osamocena v tomto názírání, ale dnes prý takřka již začala světová soc. revoluce. Strana prý loni tomu nevěřila, byla za koalici s elementy cenzovými a vůbec ocitla prý se v zajetí u cizích živlů, jež r. 1917 do ní vešly s svým oportunismem a krajním pravým směřením jí ukazily tak, že dnes dovedly stranu do „úplné zrády za dělnické věci“ a do „úplného morálního rozložení“.

Ale největší obzva strany byla v tom, že byla „v plenu“ a myšlenky „ústavodárného

shromáždění“. To byl idol strany, v něm byla záruka vši politické a sociální spravedlnosti. „Ale třeba udělat konec tomuto nedorozumění, jež ovládlo stranou, a drží ji ve stavu duševní a praktické ztrnulosti“, volá proklamace a rozvíjí své „dávody“ proti této základní demokratické ideji takto:

„Pro ústav. shromáždění pracujeme pouze na půdě buržoazního kapitalistického řádu, kdy buržoazní revoluce, jež se nedotýrá hlubokých sociálních osnov, zavádí normální právní řád; pro U. S. pracujeme pouze tehdy, pokud existuje skutečný parlamentarismus jako soustava, jež vyjadřuje koalici buržoazních a „trudových“ živlů. Ale v moment sociální revoluce, kdy svět stojí na prahu nového řádu, odpovídajícího tužbám jedné třídy, třídy pracujících, kdy o tento řád stálíme krvavý revoluční boj, nemůžeme a nemáme se držet vlády ústavodárného shromáždění! Neboť při vládě této instituce vydávame se části vítězství a možná že dávame celý svůj osud zástupcům druhého táboře.“ „Mnozí straníci tak srovnali s ideou U. S., že nechtějí přiznat, že jsme překročili to období sociálních vztahů, kdy tato idea mohla a měla platit.“

Pak se nadává U. S. německému, polskému a finskému (nevíme, proč se šetří osl. U. S.?) jako reakčním a provádí se revize poměru ku straně bolševiků. Strana eserská prý na počátku trvání sovětské vlády považovala ji za lšesocialistickou a považovala za nutné bojovat s ní i pomocí zahraniční vojenské intervence. Nyní prý však seslila a je populární myšlenka „jednotné socialistické fronty“ (totiž bloku všech socialistických stran, v tom čísle i bolševiků!). Tragika a ironie situace je prý v tom, že revoluční strana čeká, až se bolševismus „vyžije“. Strana se má vrátit k životu, k masám, k boji. Národ vede boj s kolčakovitou, „Tvrdí sovětská republika se „nevyžije“, ona bude žít a musí žít a my — volá proklamace — jsme povinni jí pomáhat k upravení, jsme povinni vliť nové síly do řady borců, dát jí svou energii, zkušenost, odhodlanost, tvůrčí sílu!“ Podkladem a pro obrození strany a pro její taktiku má proto být diktatura dělnicko-zelelských mas. Dnešní sibirské organizace eserů a její vůdčí orgán, krajský komitét jsou odcizeny od mas a neschopny k revolučnímu boji. Skupina, stojící za proklamací, proto vytvořila sibirskou autonomní grupu eserskou, jež bude ve straně tvořit určitě křídlo, organizačně i prakticky samostatné. Zatím se ještě pokusí o „obrození strany“ a neopustí ji.

V závěru je cede úplně otevřené: Je ne zbytna diktatura, takovou je vláda sovětů, a proto se bude podporovat Sovětská republika, její seslání a zdokonalení její organizace. Všecky síly sociální revoluce a plný kontakt s komunistickými organizacemi!

Jestliže tedy první odstěpení v srpnu byli ještě za U. S., jsou ti to v listopadu již proti němu, nazývajíce ho „nedorozuměním“, současně starého překonáního řádu buržoazního. Když Lenin dal rezehat

pomocí opilých námořníků v lednu r. 1918 v Petrohradě U. S. a nazýval ho posměšně „Uředilka“, chápali všichni eseři, že tím Lenin vypověděl boj ideálu demokracie, ideálu lidovlády, ideálu parlamentarismu!

Politické dějiny neznají skutečné lidovlády, jež by vyšla z dekretů samozvaných a nikoliv ze suverenní vůle národa, vyjádřené jeho zákonitě zvolenými zástupci ve svobodném parlamentě. Vně ústavodárného shromáždění není revoluce, je pouze bant nebo diktatura fanatiků. Jestliže byla nemravnou diktatura cara, je nemravnou i diktatura Leninova, i když se přikrývá jménem proletariátu. Ten proletariát se o ní dosud nemohl svobodně vyslovit a kdyby Lenin se nebal jeho hlasu, nechal by provést volby v úst. shromáždění. Ale on je neprovádí, protože se bojí vůle lidu! A pak: K ideálům socialismu vůbec nevede cesta přes teror a diktaturu! Vznesený cíl nepotřebuje násilí, nepotřebuje je suitské zásady, že účel světi prostředky. Pro skutečného demokrata je diktatura nepřijatelná, ať slouží absolutismu či ať se vydává za službu socialismu. Nám to vyjádřil již buditel Kolár: „Sám svobody kdo hoděn, svoboda zna vážit každou. Kdo do pout jímá otroky, sám je otrok.“ Ideálem socialismu je svoboda a ne otrokářství. Proto je bolševismus se svou diktaturou lšesocialismem a ti, kdo mu z eserské strany nyní přiskakují na pomoc, zrazují demokracii, provádějí osudný ideový skok do tmy. Nás poměr k nim je proto jasný. Pvl.

Československá republika.

Jiskřivé zprávy.

Rašín byl pro poslání dělníků do Francie

Lyon 15. 12. Na schůzi, která se odbývala v Praze, býv. ministr financí p. Rašín prohlásil, že francouzská vláda již před třemi měsíci žádala o vyslání českoslov. dělníků do Francie, a zasazoval se vše ve prospěch této žádosti, ukazuje na nutnost zde přispěti a projevit takto přátelskému, tak těžce zkonšenému národu důkaz únné náklonnosti.

Z domácích novin.

Diplomatické zastoupení republiky.

„Mor.-Slezský Denník“ dovídá se z Prahy 1. 10., že ministerský rada Ant. Štěpánek, do té doby sloužící v ministerstvu pro Slovensko, ustanoven byl vyslancem ve Washingtonu a přidělen mu také syn presidenta republiky Jan Masaryk. Dosavadní vyslanec v Americe Pergler ustanoven vyslancem pro Japonsko. Vyslancem v Číně pak jmenován spisovatel Jan Havlaša.

Návrat amerických vystěhovalců.

Z Bernu 30. 9. Návrat Poláků a Českoslováků ze Spojených Států švýcarským roste. Pro nejbližší dobu počítá se s návratem asi 100.000 lidí. („Hlas republiky“.)

Z Prahy 2.-10. (OTK) Správní výbor při Pozemkovém úřadě usnesl se zakročit proti střednictvím našeho konsula v Americe proti vystěhovalecké agitaci, která brojí přivést zpět na Slovensko za několik měsíců 100 000 Slováků, vystěhovávalých se do Ameriky.

K bolševickým rejdmům proti republice.

V hlavním výboru zemského shromáždění, jak píše berlínský list „Germania“, sdělil předseda ministerstva Hirsch:

Saská vláda nalezla u jednoho agitátora spartakowského svazu, jenž hodlal odejít do ciziny, instrukci „Všem důvěrníkům“, ve které se praví:

Všechny skupiny v Německu, Rakousku a Československu zakládají ve svých skupinách přísně tajnou politickou organizační skupinu.

Účelem této politické skupiny je registrace všechy politické mocenské činitele, kteří jsou překážkou hnutí komunistického. Seznamem jmen takto sepsaným je umožněno co nejprůběžněji dozírat na nepřítele, při povstání se ho zmocnit a jej odsoudit.

Přísně důvěrné informace o politických osobnostech buďtež doručovány ústředně jenom kurýrem ústředí, nebo podány písemně na fingovanou adresu (ústředna: D. trich č. 6, Marktgrafenstrasse 1, Drážďany).

Ústředny komunistické strany v Německu, komunistické strany v něm. Rakousku, komunistické strany v něm. Československu a syndikalistů vyšlou po dvou zástupcích do ústř. rady.

Tato zvolená ústřední rada rozhodne v tajné volbě a lesem o provedení zamýšleného činu.

Jestliže by ústředna komunistické strany v Německu, německém Rakousku a Československu uznala vhodným plán, odstranění některou nemilou politickou osobnost, dostane rozkaz jej provést politická skupina, kde dotyčná osoba má stále bydliště.

Bez rozkazu ústředny nesmějí skupiny jednati na svůj vrub, leč by bylo nutno zradce ihned potrestati. V tomto případě má

skupina na vůli, učinit, co za dobré uzná. Který soudruh má vykonati tento čin, rozhodne los a soudruh je povinen provést plán do 24 hodin, nechce-li, aby jej potkal stejný osud. Odepření neplatí.

Do těchto politických skupin směji býti připuštěni jen nejmladší a důvěry nejhodnější soudruhowé. Zrada trestá se neprodleně smrtí.

Zažehnané nebezpečí.

Noty spojenců.

Jak známo, byly německému zástupci v Paříži doručeny dvě noty. První jedná o potopení německých lodí v Scapa Flow a prohlašuje, že německá nota týkající se této záležitosti není opodstatněná a snaží se ustáliti mezi oběma stranami mír. Spojenci zvou formálně Němce k podepsání protokolu, čímž bude umožněna zamýšlená výměna ratifikace míru. Druhá nota odpovídá na německé poznámky o vydání osob provinivších se proti mezinárodnímu míru a o reatriaci zajatců. Spojenci vybízejí Německo naposledy, aby provedlo všechny podmínky, na které dalo souhlas, aby nemuselo dojíti k odvolání příměří a aby spojenecká vojska nemusela sahnot k vojenským opatřením.

Německá odpověď.

Odpověď německé vlády za poslední notu spojenců došla německé delegace v Paříži a po dešifrování a přeložení bude generálnímu sekretariátu mírové konference odevzdána asi v pondělí ráno. Dle nauenské zprávy tato odpovědní nota, jejíž slovní znění bude prý zveřejněno teprve tehdy, až bude v Paříži odevzdána, je podle sdělení německých listů dosti objemná a sestavená v takovém tónu, že dorozumění bude možno docíliti. Komise znalec, odjíždějící v neděli do Paříže, skládá se ze 7 členů, a sice jsou v ní zastoupeni: zahraniční ministerstvo, komise loděnicová, rejdaři — zastoupení hamburskými pány, dělnictvo, úřad pro

vodní stavby — zastoupení rovněž hamburskými pány, a říšské ministerstvo práce — zastoupené znalce vodních průplavů. Mimo to byl komisi přidělen znalec námořnictví. Zásadce zahraničního ministerstva platí za znalce vodních cest.

Lyon 16.-12. Baron von Lersner, hlava německé delegace, odevzdal v pondělí dopoledne Dutastovi odpověď Německa na poslední notu Dohody. Tón této odpovědi je velice smílivý. Německá vláda nevyslovuje námitky ani proti jedné z podmínek protokolu odevzdaného 1. listopadu, který předcházela poznámce o záležitosti scapaflovské. Vyslovuje nespokojení nad výkladem, který vrchní rada dala závěrečnému odstavení protokolu (o eventuelních donucovacích opatřeních) a běže na vědomí prohlášení, podle něhož odeslání válečných zajatců bude provedeno zároveň s tím, kdy mírová smlouva vejde v platnost. Jen stran vydání loďního materiálu vyhrazuje si Německo některá omezení. Německo drží se zásady, že za akt potopení svých lodí není zodpovědná, přes to vyslovuje oshotu poskytnouti náhradu. Německo však žádá, aby mohlo technickými zkouškami podati důkaz, že není s to dodati 400.000 tun, které po něm žádají. Za tím účelem Německo posílá do Paříže komisi odborných znalců, mající spojeneckým dokazati, že vyhlášení 400.000 tun by německou plavbu naprosto zmařilo. Žádá se, že odevzdání německé odpovědi sání přiblížilo okamžik, kdy mírová smlouva vejde v platnost.

Z londýnských porad.

Lyon 14.-12. Clemenceau v Londýně s Lloydem Georgem pojednali o situaci, vytvořené prováděním mírové smlouvy a ukotvení se Německa. Oba předsedové vládek konstatovali naprostou shodu v názorech na tento bod. Jednali kromě toho i o jiných otázkách, týkajících se Francie a Anglie a dšli k výsledkům plně je uspokojivým. Z té budou Clemenceau a Lloyd George

BESEDA

Frant. Langer:

Bakchanal kursu.

I.

Jako oblapec jsem kdysi četl pohádku: V nějakém království víla štěstěna povolila prosbám všeho obyvatelstva, které cutělo rázem zbohatnouti (a proto zůřivě sázelo ve státoi loterii) a posílala všem lidem „živý“ sen. Všichni zároveň vsadili do lotynky a každý vyhrál milion. Král dal natisknouti dostatečnou zásobu peněz, a nyní každý chtěl užívati svého bohatství. Ale ukázalo se, že peníze (aspoň ty nové) pozbyly ceny, protože švec-milionář nechtěl ušiti boty, hostinský nalévat, sedlák voziti na trh, knedlíka vařiti atd. A tak nechtěli-li královi poddání umřiti hlady, byli nuceni pracovati jako dříve. Nu ten konec již sem nepatří.

Nikdy mne nenapadlo, že takováhle sice poněkud moderní, ale přece jen dětsky hloupoučká pohádka by se mohla uskutečnit — ale nyní ji vidím před sebou. Všichni z ní kousek vidíme, ať jsme na kterémkoliv místě Sibíře; leč zde ve Vladivostoku jest z ní viděti nejvíce. A právě v těchto dnech.

Přijeli jsme před týdnem. Zašel jsem si do města a prohlížel výkladní skříně bohatě zásobených obchodů. U obchodu s tabákem jsem se zastavil. U každého druhu

zboží byly udány ceny: v dollarech, yenách, rublech. Zajímaly mne jen ceny v rublech. Krabička s dvaceti cigaretami 20 rublů. Anglická lůžka 600 rublů. Právě takovou mně před dvěma roky přivezl nebožtík Zanáška z Kyjeva či Moskvy a stála 18 rub. Šel ti, že ji mám dosud. Krabička doutníků 1500 rublů. Nenávídím americké doutníky. Ceny však mne zlákal. Jsou prostě velkolepé! Jsou zde obchodníci tak drzí či jest Vladivostok městem milionářů? Zašel jsem do jednoho obchodu (podotýkám, že bylo právě 30.ho) a klidně, jakoby měl kompti celý krám, dávám si přinášeti různé zboží. Černé botky (hadr a ne kůže) devět set; žluté americké, ještě dosti hezké, sedmnáct set. Jsou li kožené gamaše? Prodává ukazuje: Tisícdvě set rublů. Proč tak drahé? — Drahé? Ne. Stojí osm dolarů a dolar cení se dnes stopadesát rublů. Podotkl jsem, že nejsou na mou nohu a klidně odešel. Již jsem trochu porozuměl. Milionářů zde není. Je to prostě tím, že rub. má příliš malou cenu. Platí asi kopejku, někdy více, jindy méně. Jakási „Pravidla hledič“ ruského právoopisu s natištěnou cenou jednoho ruble padesát kop. prodávají se za 80 rublů. Kapení zrcadlo, peněženka — 100 rublů. Notes, dracet rublů, trochu větší — padesát. Látky na šaty (opravdová „drap“) čtyři sta rublů a civilní klobouk (ne že špatně pleť šest set rublů.

A tak to jde dále: Fant klobázy osmdesát,

malá bílá bulka deset, čtvrt fantu čaje měřé než prostředního — čtyřicet rublů. Krátký kožich, podšitý ovčí kůží, šesttisíc a dlouhý s vadou tisíc tisíc, pletené rukavice od padesáti do sta a kožené s horkem sedm stovek. Po elektrické dráze jezdí se za dva ruble, izvoščík z města k nádraží (asi dvě versty) platí se padesátka, automobil na půl hodiny prý pět set rublů a večer, třikrát tolik. Viděl jsem, jak Ošan-vešlaf převážel nějakého „pána“ přes záliv a za půl hodiny veslování obdržel rážovou sibířskou.

Zprvu se mi točila hlava z tak velkých sum. Ale pak jsem si řekl: Buda říkali rubl a budu si myslet kopejku. Tak začal jsem se diviti na vše klidněji: Ale již druhý, třetí den jsem nerysťal s touto matematikou. Začal jsem pozorovati, že tato kopejka jest pohyblivější a rozplývavější než vodní pára. Že jest podrobena zcela jiným zákonům než prostému sečítání a násobení. Tak jsem sledoval, že rubl není kopejka, že rubl není penízem, není platební jednotkou, ale něco jako akcie nebo jiná pouhá spekulace.

Obchod s tabákem mne uvedl na stopu. Přišel jsem asi za tři dny opět k jeho výkladní skříně. Ceny v yenách a dollarech zůstaly nezměněny. Ceny v rublech byly přelopeny papírem s jinými čísly. Dracet cigaret — čtyřicet rublů, doutníky tři tisíce a moje lůžka — dvanáct set. A zase jsem zašel do obchodu s obuví, dal si ukázati

projednávatí jiné otázky porádku všeobecnějšího rázu, jež se týkají Francie, Anglie a Itálie. Scialoja se účastní této porady. Listy s radostí zaznamenávají pevnou shodu, jež jest důsledkem rozhovorů Clemenceau s Lloyd Georgem.

Naučen 15. 12. Zprávy z Londýna napoví dají, že čtyři nejnaléhavější otázky, které probírají v Londýně radíci se ministři, jsou: otázka adrijská, situace v Rusku, záležitosti turecké a záležitosti Německa. Přijedou Loucheur do Londýna za účelem pojednání o otázkách finančních a hospodářských chápě se jako svědectví o tom, že cesta premiéra Clemenceau sama sleduje cíle výhradně politické. Úlohou Loucheurovou především jest, jednati o zlepšení francouzské valuty a o krisi uhlenné. Jako výsledek londýnských vyjednávání „Daily Telegraph“ označuje založení nové rady tří premiérů: Anglie, Francie a Itálie; Spojené státy k ní prý vyšlou plnomocníka. Nová rada prý se sejde brzy po Vánocích. Přesto však dosavadní spojenecká rada bude pokračovat ve své činnosti, třeba že ve zmíněném složení.

Nová rada čtyř Lyon 15. 12. Rada čtyř odbyvala se večer v Londýně. Scialoja zastupoval Itálii a velvyslanec Davis zastupoval Spojené státy. Dle slov zástupce „Le petit Journal“ v Londýně jednalo se o 4 otázkách: o otázce jaderské, o situaci v Rusku, o budoucnosti Turecka a o postavení Německa.

Uhlenná krise ve světě.

Dle bolševické zprávy, ve Spojených Státech pasážníka jízda omezena na polovici vzhledem k uhlenné krisi. Francouzská železniční soustava počíná upadat pro nedostatek uhlí. Uhlenný hlad pak vzniká tím, že není možno dopravovat uhlí do přístavů a měst. Pohyb tranzeví stálo je více zkrácován. — V Anglii vzhledem k nedostatku uhlí byly zvýšeny ceny naft. O tomto zvýšení byla konference mezi min. Bonardem Law a zástupci uhlokopů. Tito ciframi dokazovali, že povýšení cen bylo aspoň o 6 šilinků na tunu vbytečné a žádali prozkoumání poměru cen k těžbě. Sdělují se, že Lloyd George sibil, snížit ceny, jestli to bude možné bez ztráty pro vládu. — V Japonsku počali stávkovat uhlokopové, žádající zvýšení

gamaše (byly tam ještě) a příruční obce za ně dvatisícasedmset. Proč tak drahé? — Ne, stojí osm dollarů a dollar dnes stojí třicet tisíc. Na modré čtvrtce papíru, která v krámě visí, jest to napsáno. A prodávač k tomu dodává tše a důvěrně: Na frontě to špatně dopadá. Omsk prý padl. Rubl klesl na polovinu od věrejška.... A dvacet cigaret za dvanáct a půl centu, doutník šedesát rublů, vlna šestnáct centů, lůžka šest yon, nebo tři dollarů — na jaká pak dráha tak daleko od místa výroby! A gamaše za osm dollarů rovněž nejsou drahé. Začínám chápat, že všechny ceny jsou fukněme spravedlivé, přece jen normální, avšak rubl že není normální a nelze s ním počítat. Státní, nemá žádné aktivity, schopnosti k činu a lítá nahoru a dolů jako prádlo na hřídle.

Stojí vždy daleko za yenami a dollarů a jest v poměru k nim jako mušičky, kterými platí si navzájem Polynésští malajci, k libram šterlinků. Tam platí domorodec do morodci mušičkami, shodnou se a jsou spokojeni se svými také — penězi, ale jak přijde Angličan-kupec, ze země, jest konec. Nanajvýše, že proměňá tu a tam nějakou hezky dlouhou, šedou mušičku za ubohý šilink. Rubl jest též něco takového. Obchodem světem téží a cení se jen yena, dollar, které mají cizinci, za které se nakupuje zahraniční zboží prodávají vyražené suroviny, uzavírají státní i městské půjčky. Ale, že

platí o 150 proc. a zavedení osmihodinové pracovní doby. Stavka vzbuzuje obavy, jak rázu politického, tak i hospodářského, neb v poslední době spotřeba převyšuje těžbu.

Bolševické jednání o mír.

Bojovná agitace.

Zprávy o jednání mírovém i naděje na brzký mír šíří se po sovětském Rusku a působí na unavené massy. Proto 16. pros. moskevské radio rozšiřuje provolání, v němž upozorňuje: „Třeba být nyní na hotově. V této době oslábnout, uvolnit se, uspokojovat se, že už dále není třeba pracovat, bylo by velkou hloupostí. Ještě jsme se všech stran obklopeni nepřitelem. Právě jsme odrazili šílený jeho nápor. Nepřítel slábně... Zvítězíme, ale zvítězíme tehdy, jestli do konce dovedeme zachovat svou ostrážitost, sjednocenost, proletářskou vytrvalost a disciplínu. Mnoho těžkého ještě před námi. Nejtěžší: měsíce hladu, nemoci, hladu jsou ještě v předu. Dobyti Ukrajiny, Donu, Sibíře ještě neskončeno... Sovětské Rusko dále je obklopeno pevností, jako dříve je v ní potřeba mít pouze zákony rudé vojny a nálada tvrdé rozhodnosti zvítězit.“

Jurjevská konference.

Moskva 15. 12. Na zasedání mírové konference 6. 12. estonská delegace konferovala o prohlášení sovětského delegáta, učiněném den před tím. Krasin takto vyložil sovětskou pozici k mírovému jednání: „Očtější nejrychlejší a úspěšný průběh vyjednávání, projevuje krajní ústupnost. Souhlasíme s vyjednáváním o konečném míru, nebo o příměří, dle toho, se se vám hodí.“ Estonská delegace vyžádala si pro tuto otázku termín na odpověď do 7. 12., načež jednalo se o uznání nezávislosti Estonska. Vypracování formule o tom svědčí Joffe a prof. Pippe (Est.). Pak sovětská delegace žádala na Estonsku zákaz pobytu na území estonském jakýmkoli formací vojenským, vyjma národní estonské, i zákaz vstupu vojska těchto for-

si majitelé yena a dollarů musí koupiti též leccos drobnějšího od domorodců nebo někde dále od přístavu, kde kolují jen sibířské peníze, mění se tu a tam yena i dollar na sibířské a tak vzniká kontakt mezi penězi, jež jsou v Sibíři obvyklými, a jež jsou sem přiváženy ze zámoří. A v této záměně hraje rubl ubohou roli.

Když ti někdo ukáže Rus a řekne, že má milion, zdá se ti to záviděníhodným zjevem. Ale pak počítáš, počítáš a vidíš, že si máže koupit jen dvě stě krabic doutníků nebo tisíců lulek, nemluví již ani o žlutých botách a jiných věcech. Včera 5 listopadu mělo jeho jmění cenu pět tisíc yon neboli tři tisíce dolarů. Impozantní cifra milionu se scvrkla na poměrně nepatrnou sumu. Nevěsta se dvěma sty tisíci yon: Tisíc yon je špatnou partii. Zdá se mi, že ve všech obchodech zaokrouhlují sumy ve stovky, jakoby desítky byly již nicotným zlomkem. Ze všeho nejhorší kromě jízdy po elektrické dráze jsou noviny a krabičky sirek: Po dvou rublech. Pověstné známky po 10, 15, 20 kopejkách nikdy nevidí se. Tisícem rublů asi začínají se peníze, které stojí za to vzít s sebou, když jdeš z domu; za deset tisíc možno si koupiti zážehní dřívi na zimu, za sto tisíc možno se slušně obléci; milion může býti základním kapitálem malého obchodního podniku, z něhož lze žít.

maci do národních armád baltických států. Dále prohlásila, že je nepřijatelné dát vzniknout na teritorii Estonska organizaci, jež by pretendovala na všeruskou vládu. Estonská delegace pokoušela se dokázat, že taková žádost záruk je zasahováním do vnitřních záležitostí Estonska, že k posazení těchto záruk může dojít, až budou shovoveny ostatní body. Naproti tomu sovětská delegace poukázala, že tento bod je kardinálním, vzhledem k Estonsku organizovala se Judentova armáda. Pak konference zabývala se otázkou estonských hranic.

Na schůzi 9. pros. otázka hranic se znovu posuzovala. Ruská delegace znovu opakovala svou žádost, by Estonsko dalo záruky o nedopuštění vojenských formací nepřátelských sovětskému Rusku. Estonská delegace však trvá na tom, by tato otázka byla zkontrolována naposled. Zatím jednání přerušeno. Krasin odjel do Moskvy pro direktivy. Joffe pokračuje v jednání o otázkách hospodářských.

P. A. Krapotkin o Rusku a intervenci.

Americká tisková kancelář cituje část dopisu P. A. Krapotkina, jenž žije v malém venkovském městě sovětského Ruska: list je adresován známému dánskému kritiku G. Brandes, jenž jest blízkým přítelem starého revolucionáře, a odeslán byl z Paříže 13. října.

Vzhledem k pokročilému věku nemohu se účastniti veřejného života revolučního tak plně, jak bych si přál; pracovat však jen polovičatě a amatérsky se přibí mé povaze.

Minulou zimu, kdy děl jsem v Moskvě, účastnil jsem se spolu s jinými vypracování programu federalistické republiky; spolek náš byl však rozpustěn a já jsem se znovu pracovat na své knize „Ehika“, již počal jsem psati před patnácti lety v A. glii. Mohu Vám totiž pouze shruba objasnit situaci, v níž se ocitlo Rusko. Připomínám, že nápadně Evropa má ve mí nesprávné představě o ruských poměrech. Pokusím se vysvětliti Vám je tím, že poukážu na obdobné případy v historii.

Rusko prožívá nyní podobné období své historie jako Francie za jakobinské revoluce, od září roku 1792 do července roku 1794. Rozdíl je tu pouze ten, že revoluce ruská jest revolucí sociální, jež hledá stále ještě nové způsoby projevu a nové cesty. Metoda diktatury Jakobinů byla omyl: nebyla ste vybudovati nový, první útvar státu a vyvolala tudíž nutnou reakci. Nicméně však podařilo se Jakobinům odstraniti federalistickou diktaturu, prohlášenou r. 1789, když vláda nebyla s to splnit slib, jí národu daných. Tato událost byla signálem hlubokých reforem, vykonaných v životě Evropy v devatenáctém století.

Podobnou kritickou fází prožívá nyní ruská revoluce. Bojevolci snaží se pomoci diktatury uskutocnění sociální přeměny, průmyslu i obchodu. Tyto sociální reformy jsou sice hlavními požadavky socialismu. Bohužel, násilnická metoda, jíž při tom užívají a již nyní národ, aby přešel ke komunismu, znemožňuje veškerou tvrdší práci a práci. V zemi s tak silnou centralistickou tradicí, jako je Rusko, tento pokus o násilný převrat nemůže mít úspěchu a připravuje jen půdu nové kruté reakci.

Vy v západní Evropě mluvíte o obnovení „porádku“ v Rusku pomocí spojeneckých armád. Já však co nejostřeji protestuji proti vojenskému zasahování spojeneckých do vnitřních záležitostí ruských — ať by to již bylo v té nebo oné formě — protože intervence úspěchu mít nebude a jen zvržná národnostní šovinismus; hlavně pak proto, že všechny podobné snahy, jak máme příležitost již nyní pozorovati, usilují o obnovení nové šovinistické reakční monarchie. Zelašť Vás upozorňuji na to, že bude-li v Rusku znovu zaveden monarchistický režim, vyvolá to v celém národě tak silnou nenávisť k západní Evropě, že následky jej mohou býti opravdu hrozné. Má-li tudíž spojenci upřímnou snahu pomoci Rusku, učiť tak jiným způsobem. Tak na příklad máme nedostatek chleba. Za půl fantu černého chleba platíme 30 rublů; ať tak i toho je velmi málo. Chleba není a všude vzrůstá se hlad se všemi svými strašnými následky.

Calá společnost hladově. A strádá Evropa od úfma nám přilícen: koupit chleba. Co je toho příčinou? Všecko to se děje, s určitým cílem: vrátiti nám režim Romanovů. Úloha spojenců by měla býti zcela jasná, než jakou konalo Rakousko, Prusko a Rusko v roce 1793, kdy stály tyto společně vystoupily proti Francii. Povinností spojenců mělo by

být: ze všech sil pomáhati Rusku, aby s úspěchem vyvázlo z nešťastné krize nynější. Mnoho k tomu bude státi nerozumný pokus vrhnouti Rusko zpět do minulosti, a konec konců po nás ten ukáže se neuskutečnitelným. Má-li spojení úspěšnou snahu být napomocny při budování nového Ruska, mám k nim jedinou prosbu: nechtějí pomohou nám v nevyhnutelné tvorbě práce a p. slou nám nikoliv diplomaty a generály, nýbrž chlebo a stroje, jejich nevyhnutelné potřebuje náš průmysl. Nebot hlavní průmysl pomohl spojencům v posledním pětiletí v hospodářské krizi a sm odrazil barbarický útok Německa.“

Přel. R.

Ze sovětských front.

Po vzetí Charkova a Poltav hlavními úkoly bolševiků jsou dobytí Kyjeva, přejiti Donu a vzetí Caricyna, který otevírá cestu na Kuban a Kavkaz. Pod Kyjevem jde tuhý čelostřelecký boj na přípravu přes Dněpr. Na Donu podařilo se bolševikům severozápad. B. gučaru přejít na pravý břeh Donu. Setkávají se s jistým odporem v nástupu na Čerkasy a Kremenčug, pak na Donu kozáci podnikají protiútoky. Zdá se, že na frontě uralských kozáků utrpěli rudí dočasný úspěch. Sdělují o linii fronty 80 verst jižně Uralu a dříve hlásili nástup jižně Lbiš-čenska (120 verst jižně Uralu). Se sibiřské fronty hlásí vzetí Novonikolajevska 14. prosince. Celá trať do N.-Nikolajevska prý je zaplněna eselonem evakuovaných Kolčakovců. V N.-Nikolajevsku vzato prý přes 5000 zajatců a mnoho kořisti.

Dopisy vojáků.

Milý bratře redaktore!

Četl jsem v „Denniku“ o schůzi v 2. pl., kde se četli dopisy z vlasti a jak video, tendence. Dostal jsem také do, is od ženy a může být, že by jej někdo druhý ztuhlil k podobné agitaci. Posílám ti její k pesonzení. Znáš svoji ženu, která si nezvykla nnášet se romantickými dojmy, a zřejmě je vše napsáno jako věrný obraz života. Je pravda, že česká-ky komitét se ohová bídně, když vrací dopisy našim ženám bez poznámky, a tu mi tane na mysli, kdo řídí ten komitét?

Dále je pravda, že nepatrná část národa se nás bojí a domní si nás nepřítelem, ale to je nepatrná část a to každý z nás věděl. Ale je také pravda, že národ jako celek s vroucí láskou a neokonalou vírou se dívá k prezidentu Masarykovi a ten že dělá vše možné, aby nás odtud dostal domů. Je dále pravda, že vláda má v rukou lid, národ. Přes jednu třetinu všech hlasů do obcí mají soc. demokraté a značný počet i druhé soc. strany. Starosty v obcích jsou dělníci a ve výborech zasedají i ženy socialistky tam, kde dříve neobmezené vládlo několik jedinců. U nás ve vesnicích, kde jsme před léty nemohli dostat místnost ku pořádání schůze, mají soc. demokraté devět členů obecního zastupitelstva. A ve Straškově, kde jsme se ani nesměli ukázat (měli jsme z celého Straškova 8—12 členů v domkářském sdružení) jest dnes starostou náš rotný, dělník, kolář. A zřejmě je tomu tak i v druhých obcích. Máme všeobecné právo hlasovat a jak si národ zvolí zástupce, takový bude i jeho život. Jestli počte do parlamentu duté hlasy, za to pořádně křiklouny, kteří budou pod parlamentní prací rozumět jenom nadáváním druhým, bude se také mezi sebou prát národ. A jestli tam pošlem muže práce, snažící se o život, budeme mít klidný a spokojený život také my, jako národ.

Dopis mé ženy dokazuje ciframi, kdo má u nás doma vládu v rukou. Já také věřím, že mezi našimi domy bude trochu lepší pořádek a souhra v práci. A věřím t-ě, že mnohý z těch našich reformátorů sibiřských by tu souhra a pořádek kazil tak, jako je kazil pod různými záminkami zde. I já věřím, že je potřeba kritiky, ale záleží na tom, kdo a jak kritizuje.

Kubát A., 9. rota 3. J. Ž. pluku.

Dopis jeho choti zní: Vedeš tedy 18. serverce 1919. Nejdrazší tatínku náš! Duško me e dobrá, jediná. Právě se dočítám, že odjíždí brzy kurýr a dopisy do Ruska. Již několik jsem ti jich posílala, ale od čestí českého komitétu byl můj dopis vrácen bez poznámky. Bylo mi od srdce líto, že nebylo mého možno, abych odeslala dopis delegace uš k Vam, v jejímž čele stál F. V. Krejčí. Bylo pozdě vše napsat. Mám ti drahý mnoho co

psát, mnoho nového, leč musím se omezit na to nejnámější. D. ufám však, že se v brzké a Vámi sledám. Jak se na tebe, na Váš všechny těším, nemám vypisovat. Ovšem, jedná nepatrná část národa se na Váš neteší a to jsou kapitalisté a klerikálové, ale to nám nemůže vadit. My máme našeho vroneného milovaného prezidenta, tat čka Masaryka a ten zajistí učini vše možné, ab Váš, velikánský a mučnický náš revoluce dostal domů. Domů, toť ono kouzlo, kouzlo lásky, kouzlo dětí, jež touží po svých otcích. Masím ti ale nejdříve napsat, co a jak zde máme. Jak dopadly naše obecní volby, bude Vám jistě všem známo. Sociální demokracie obdržela jednu třetinu hlasů, ba více v naší republice. U nás na Podřipsku 6667 hlasů, nář. socialisté přes 2000 a 4000 hlasů sdružení agrárníci a klerikálové. V naší obci obdrželi soc. demokraté 161 hl., agr. a kler. 49. My máme 9 členů obecního zastup. a druhá strana 3. Jsem též členem obecního zastupitelstva a starostou je V. Tichý od studánky. Ve Straškově je starostou kolář Vobořil. Co se týká našich poměrů, těžko vypisovat. Drabota ukrutná, ač příspěvky vyživovací jsou i K 80 hal. na hlavu denně. To je, jako když hodí mouchu do moře. Nyní jsem obdržela 150 K mimořádné podpory od našich bratří legionářů. Oni se o nás starají opravdu otcovsky, ale co platno, je nás mnoho a jejich fond není tak veliký. Ti lidé, kteří, jak se říká, se za války doma „ulili“, ti si naplnili svoje bezedné tobolky, ti nás utiskovali a pracovali jen pro sebe. A i v naší malé vesničce nebylo jinak. Dnes se jich již nebojme. Jak nás za války naučili, takovými jsme.

Jeniček mně moc stonal, už jsem myslela, že ho ztrám. Ale teď už je zase jako rys. Odstavila jsem jalovíku, poněvadž za krávu zde chtějí 8 až 10 tisíc korun. Tu krávu co mám, chci dát pryč, jak to půjde.

Duško, od tebe také dlouho nic náde. Musím již ukončit. chci to poslat na poštu. Zítra čekám Venouše na dovolenou. Frantík je na Slovensku. Kdy už bude klid? Stále nějaké bouře na obzoru. Tisíce vronených pozdravů ode všech. Na brzkou shledanou!

Různé zprávy.

Mezispojenecká komise v Budapešti. Lyon 15.-12. Basilej De Vossische Zeitung“ na žádost maďar. vlády mezispojenecká komise přibyla ve čtvrtek do Budapešti. Velmoci mají po 2 zástupcích, Řecko, Československo, Polsko a Jihoslávie mají po 1 zástupci. Komise má prozkoumat škody způsobené zemí vojsky rumunskými a srbskými.

Přátelství anglo francouzské. Lyon 15.-12. Na banketě anglické obchodní komory, který se právě odbyval v Paříži, promluvil několik řečníků, zejména lord Darby, anglický velvyslanec, M. Dabols, ministr obchodu a André Tardieu, ministr pro osvobozené kraje. Všichni pronášeli chvalozpěvy na přátelství, jež spojuje Velkou Británii a Francii.

Nový polský premier. Lyon 16.-12. Podle zprávy z Varšavy, zasláné časopisu „Times“, Skulski, někdejší purkmistr města Lodži, utvořil nový kabinet. Skulského považují za stranníka politiky protiněmecké.

Surovosti Němců při vyklizení Litvy. Lyon 15.-12. Vyklizení Litvy Němci bere na sebe chaotický ráz. Kázeň v armádě zmizela úplně. Němci se nepodrobují kontrole spojenců, pustí si a plení cestu i odpravují kořist do Německa. Odvážili se kdo vzepřít se, bývá bez milosti zastřelen. Obyvatelstvo prchá!

Síla německé armády. (Zpráva angl. vojenské misie.) Síla německé regulární armády se odhaduje na 89 000 mužů, milice na 70 000 mužů.

Před plebiscitem ve Šleswigu. Lyonské radio z 13.-12. přináší zprávu z Kodaně: Ve Flensburgu v úterý protestovalo shromáždění 800 zástupců dánského obyvatelstva Flensburgu a okolí proti německým agitacím. Schůze vyslovila své rozhodnutí proti potlačování svobodného sjednocení Šleswigu se strany Německa a dala souhlas, aby byl

poslán spojencům telegram, v němž se požaduje bezodkladné obnovení území, jež má býti podrobeno plebiscitu, spojeneckými vojsky, a rovněž vyklizení Němci t. zv. třetího pásma.

Italský premier o situaci své země. Lyon 15.-12. Niti měl v italské sněmovně řeč, ve které vyslovil své uspokojení výsledkem voleb, vybízel k spolupráci socialisty a katolíky. „Doufám, pravil, že obě velké nové strany, jež mám před sebou, dodají nový impuls všem vládním odvětvím. Prožíváme vážné chvíle, žijeme z kreditu, naše obyvatelstvo žije jen z pomocných pramennů spojeneckých a sdružených zemí. Kdyby tato podpora ustala, bylo by to velké neštěstí. Proto revoluce v Itálii je nemožná, neboť by byla vyhlazena hladem. Potřebujeme zvláště Ameriku.“ Co se týče koalice, ve které Itálie v budoucnosti vstoupí, ministerský předseda prohlásil, že Itálie nevezme na sebe žádných závazků, aniž by parlament neposoudil nové proudy, které se v zemi vynořily, jež dnes zrazují z nových politických orientací. Sněmovna schválila toto prohlášení a vyslovila ministerstvu důvěru.

Volba prezidenta švýcarského spolků. Lyon 13.-12. Z Bernu: Národní i státní rada sešly se minulý čtvrtek, aby zvolily novou spolkovou radu, jejíž doba úřadování vypršela. Prezidentem spolků se stal Motta, místopředsedou Schultess. Na dotaz jednoho z novinářů nový prezident učinil toto prohlášení stran Ligy národů: „Přeji si, aby se Liga stala univerzální, jak jen možno. Švýcarsko považuje to pro sebe za velkou výsadu, že může býti sídlem této světové instituce.“ Při tom poznamenal, že Švýcarsko bude jedinou zemí celého světa, v níž se lid vyslovuje pro to, aby stát vstoupil do Ligy národů.

Oprava.

Ve článku „K otázce našich davis“, „CSD“ 5-294 (561), ve výčtu sumy papírových bankovek, jež uvádí „Čechoslovak nevue“, má správně státi „v dubnu 1919 asi 30.000 mil. korun“ (nikoli 1918).

III. občestvenné sobraní.

V pátek dne 19. t. m. v 7 hod. več. přednáška br. Dobrovolského na téma: „Ruské legie, athenism a tvrdoš“. Vstup volný.

V sobotu dne 20. t. m. v 7 hod. več. „Večer ruské hudby“ při spolupráci operního páve: pana Lukanica. Pořádá se skladeb: Glinky (kvartett F-dur), Rímského-Korsakova (f. sně), Čajkovského (klav. sklady, p. n. n.), Rubinsteinova (klav. sklady), Borodina (p. n. n.), Muorgačova (f. sně) a Arenského (kvartett). Vstup od 18— do 2— rub. Platitelský s datem 13.-12. Předprodej v pátek a v sobotu od 5 hodin odpol.-dne.

V neděli dne 21. t. m. v 7 hod. več. XX. divadelní večer p. I. V. Mírské: „Strýček Vaša“ (scény z vesnického života o 4 dějstvích) A. P. Čechova. Předprodej v sobotu a v neděli od 5 hod. odpol. Vstup od 80— do 2— rub.

Výzvy a sdělení.

— Hledám bra Jar. Kaňku z Radešovic, pro kterého mám zprávy z domu. J. Škvor. Irkutsk, Charlamjevskaja 19.

— Hledají: Jan Šebela, 10. pluk. 5. rota svého bratra Rich. Šebela a švagra Mat. Smýkala. Jan Blažek, štáb 2. div., strážní rota, bratra Aaronína Rozporku. C. Šiler, 11. osov. oddíl, Jana Šilera. Je ef. Filo, 3. pluk. 2. rota, Jána Filo a Jána Mchala. Jan Štefl, 5. pluk. výzvědná rota, Fra. t. Štefla. Felix Hostička, 2. muu. park 2. div., Al. Vorhůka. Frant. Večafa, 8. pluk, 10. rota, Jana Diviše. Jos. a Čermáková Loyalha na Pa. Bof. 102.. Westmo land Co. Amerika. Karla Litva. Jan Školník, 10. pluk, 9. roa, Matušo Rudolfa. Bratři hláste se o zprávy z domu.

— Žádám rodiky z Vysokého Mýta a okolí, kteří se fotografovali v rylovém Intendantství dne 30. listopadu, aby si vyzvedli snímky v mém byu. Amurskaja 15. (byť Zochanovič), denně od 2—3 hod. odpol. Major Vebtrátek.

Vydává Českoslov. Tisková kancelář v Rusku.